

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

безперервного професійного навчання аудиторів

напрямок: *Фінансовий та управлінський аналіз*

тема: «ЗАСТОСУВАННЯ АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР ЗА ЕТАПАМИ
АУДИТУ ТА ЇХ ДОКУМЕНТУВАННЯ»

Укладач:

Гнилицька Лариса Володимирівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана, сертифікований бухгалтер-практик САР;

Запоріжжя - 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ПЛАН ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	6
ЗМІСТ ТЕМ ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	6
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	9
ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	9
ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	10
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	11

ВСТУП

У сучасних економічних умовах діяльність кожного господарюючого суб'єкта є предметом уваги великого кола учасників ринкових відносин, зацікавлених у результатах його функціонування. На підставі доступної інформації стейкхолдери намагаються впевнитися не лише в безперервності діяльності вітчизняних підприємств, але й оцінити їх ефективність, виявити резерви підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності з метою визначення подальших перспектив щодо інтеграції у світову економічну систему.

Центральне місце у формуванні думки стейкхолдерів відводиться аудиторському судженню. Аудитор в даному випадку повинен не тільки висловити думку про достовірність фінансової звітності, а й визначити достатність коштів організації для погашення зобов'язань і формування ресурсів для подальшого розвитку.

Для посилення аргументації аудиторських доказів та з метою формування обґрунтованого аудиторського висновку про фінансово-господарську діяльність підприємства міжнародними стандартами аудиту рекомендовано використовувати у діяльності аудиторів аналітичні процедури, що спрямовані на оцінку показників фінансової звітності на основі аналізу фінансової та нефінансової інформації. За цих умов:

- розширюються цілі та завдання аудитора в контексті використання аналітичних процедур, з одного боку, для оформлення загального аудиторського висновку про фінансово-господарський стан підприємства, а з іншого - для встановлення істотності ризику використання недостовірної звітної інформації;

- актуалізуються питання формування комплексу аналітичних процедур та робочих документів аудитора, спрямованих на: 1) порівнянність інформації з попередніми періодами; 2) порівнянність інформації з очікуваними

результатами; 3) порівнянність інформації в розрізі галузевих та регіональних даних;

- посилюється необхідність в удосконаленні компетентностей аудитора при встановленні ознак надійності даних для застосування аналітичних процедур, зокрема застосування професійного судження при відборі альтернативних джерел походження інформації та виявленні ознак маніпулювання фінансовими даними у звітності підприємства.

Практичне значення освітнього заходу для аудиторів полягає у систематизації практики застосування аналітичних процедур та робочих документів, що можуть використовуватися на підготовчому, дослідному та заключному етапах аудиту фінансової звітності, що, своєю чергою, сприятиме розширенню спектра їх професійних компетентностей та посиленню якості наданих аудиторських послуг.

Предметом освітньої програми є сукупність методичних та організаційних засад використання аналітичних процедур при оцінюванні складових фінансово-економічного стану підприємства, ідентифікації впливу підприємницьких ризиків на безперервність діяльності підприємства та обґрунтуванні політики щодо розподілу та використання корпоративних ресурсів.

Мета освітнього заходу полягає у підвищенні професійного рівня сертифікованих аудиторів України, систематизації та поглибленні теоретичних засад та практичних навичок використання аналітичних процедур для цілей виконання завдань з аудиту фінансової звітності та аудиту ефективності.

Відповідно до поставленої мети передбачено виконання таких **завдань освітнього заходу**:

- опанування методиками експертного оцінювання середовища функціонування підприємства;
- набуття практичних навичок щодо ідентифікації інформаційного ризику викривлення наданої звітної інформації;

- надання практичних рекомендації щодо здійснення бліц-діагностики фінансового стану підприємства з метою виявлення ризиків зниження фінансово-економічних показників діяльності підприємства в майбутньому;
- узагальнення методичного інструментарію оцінювання платоспроможності та фінансової стійкості підприємства з позицій внутрішніх та зовнішніх користувачів;
- набуття вмінь щодо формування політики фінансування поточної діяльності (вплив на розмір чистого оборотного капіталу, тривалість операційного циклу, встановлення відповідності між дебіторською та кредиторською заборгованістю);
- оволодіння «золотими правилами» формування залежностей між доходами та витратами підприємства для динамічного зростання прибутку;
- уміння оцінювати ефективність діяльності підприємства на основі фінансової та нефінансової інформації;
- узагальнення практичного досвіду щодо прогнозування фінансової неспроможності підприємства та виявленні «фіктивних банкрутів»;
- набуття практичних навичок оцінювання внутрішніх механізмів фінансової стійкості підприємства.

Загальна тривалість програми – 12 (дванадцять) годин, в тому числі 4 (чотири) години лекцій та 8 (вісім) годин практичних занять, яка розрахована на 3 календарних дні.

Обсяг Програми складається з 4 (чотирьох) тем:

Тема 1. Сутність та види аналітичних процедур, що використовуються в діяльності аудитора.

Тема 2. Аналітичні процедури, що використовують на підготовчому етапі аудиту.

Тема 3. Аналітичні процедури дослідного етапу (виконання завдання).

Тема 4. Аналітичні процедури заключного етапу аудиту

1. ПЛАН ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Програма освітнього заходу розрахована на 12 (дванадцять) годин.

Тривалість освітнього заходу – 12 годин, яка розрахована на 3 календарні дні.

Обсяг програми – 12 годин, в тому числі 4 години лекцій та 8 годин практичних занять:

№ теми	Назва теми	Обсяг	Лекції	Практичні заняття
1-й день				
1.	Сутність та види аналітичних процедур, що використовуються в аудиторській практиці	1	1	-
2	Аналітичні процедури, що використовують на підготовчому етапі проведення аудиту.	3	1	2
2-й день				
3.	Аналітичні процедури дослідного етапу (виконання завдання)	4	1	3
3-й день				
4.	Аналітичні процедури заключного етапу аудиту	4	1	3
Всього тривалість заходу		12	4	8

2. ЗМІСТ ТЕМ ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Тема 1. Сутність та види аналітичних процедур, що використовуються в діяльності аудитора

Сутність аналітичної процедури. Нормативне регулювання застосування аналітичних процедур в діяльності аудитора. Мета застосування аналітичних процедур на кожному з етапів аудиту. Види аналітичних процедур за етапами

аудиту. Методичний інструментарій аналізу та інформаційні джерела для здійснення аналітичних процедур за етапами аудиту. Інтеграція фінансової та нефінансової інформації з метою комплексної аналітичної оцінки фінансово-економічного стану підприємства в цілому та його структурних підрозділів.

Тема 2. Аналітичні процедури, що використовують на підготовчому етапі проведення аудиту

Аналітичні процедури спрямовані на ознайомлення з бізнесом клієнта через вивчення характеру діяльності та середовища його функціонування. Характеристика PEST-аналізу, SPASE-аналізу та SWOT-аналізу як основних методик експертного оцінювання ключових факторів зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування суб'єкта господарювання. Надання практичних рекомендацій до практичного застосування SWOT-аналізу при визначенні конкурентних переваг та ризиків пов'язаних з діяльністю клієнта.

Формування робочих документів аудитора при практичному застосуванні методик експертного оцінювання ключових факторів зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування суб'єкта господарювання.

Тема 3. Аналітичні процедури дослідного етапу аудиту (виконання завдання)

Аналітичні процедури спрямовані на встановлення причинно-наслідкових зв'язків між фінансовою та не фінансовою інформацією про діяльність клієнта та виявлення невідповідностей основних залежностей в системі його економічних показників.

Застосування аудиторами структурно-динамічного аналізу показників звітності підприємства для ідентифікації підприємницьких ризиків. Процедурний інструментарій встановлення причин та майбутніх наслідків прояву ризиків для внутрішніх та зовнішніх інвесторів, а також причин порушення фінансової рівноваги як основи безперервності діяльності

підприємства. Формування аудиторами рекомендацій щодо покращення показників діяльності підприємств, які функціонують в умовах нестабільності та кризи.

Тестування звітних показників на предмет їх недостовірності з використанням карти Беніша.

Формування робочих документів аудитора при здійсненні аналітичних процедур, спрямованих на встановлення причинно-наслідкових зв'язків між фінансовою та не фінансовою інформацією про діяльність клієнта та виявлення невідповідностей основних залежностей в системі його економічних показників.

Тема 4. Аналітичні процедури заключного етапу аудиту

Аналітичні процедури спрямовані на посилення аргументованості висновків про безперервність діяльності клієнта у осяжній перспективі. Застосування аудиторами: структурно-динамічного аналізу доходів та витрат підприємства, аналізу рентабельності на основі показника прибутку, аналізу беззбитковості, аналіз ефективності на основі збалансованої карти економічних показників. Фінансові та нефінансові показники оцінювання ефективності бізнесу. Приклади моделей збалансованих економічних показників. Вплив зовнішніх факторів та поведінкових аспектів на досягнення ключових показників оцінювання ефективності бізнесу. Аналітичні моделі оцінювання ефективності діяльності підрозділів (центрів відповідальності).

Аналітичні процедури для усвідомлення тенденції безперервності діяльності підприємства. Коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості. Оцінка імовірності банкрутства. Характеристика сучасних форм та проявів банкрутства (технічного, фіктивного, навмисного). Аналіз існуючих методик прогнозування банкрутства та рекомендації стосовно їх ефективності. Моделювання станів фінансової неспроможності підприємства. Обґрунтування індикаторів оцінювання станів фінансової неспроможності. Алгоритм виявлення аудиторами фіктивних банкрутів.

Формування робочих документів аудитора при здійсненні аналітичних процедур, спрямованих на посилення аргументованості висновків про безперервність діяльності клієнта у осяжній перспективі.

3. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Методичне забезпечення Програми освітнього заходу включає:

- навчально-методичний матеріал за Програмою освітнього заходу;
- презентаційний матеріал;
- практикум.

4. ФОРМИ ТА МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Дана Програма буде проводитись в очній формі (офлайн-режимі) в навчальній аудиторії.

Місце проведення освітнього заходу:

- навчальна аудиторія – обласні центри України з урахуванням заявок поданих аудиторами щодо обраної теми освітнього заходу.

5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

За наслідками участі в освітньому заході аудитори мають опановувати наступні **навики та вміння**:

- використовувати методики експертного оцінювання середовища функціонування підприємства;
- ідентифікувати інформаційний ризик викривлення наданої звітної інформації;
- здійснювати бліц-діагностику фінансового стану підприємства з метою виявлення ризиків зниження фінансово-економічних показників його діяльності в майбутньому;
- застосовувати методичний інструментарій оцінювання платоспроможності та фінансової стійкості підприємства з позицій внутрішніх та зовнішніх користувачів;
- формувати аудиторську думку щодо політики фінансування поточної діяльності (вплив на розмір чистого оборотного капіталу, тривалість операційного циклу, встановлення відповідності між дебіторською та кредиторською заборгованістю);
- використовувати «золоті правила» формування залежностей між доходами та витратами підприємства для оцінювання ефективності діяльності підприємства;
- узагальнювати практичний досвід щодо прогнозування фінансової неспроможності підприємства та виявляти «фіктивних банкрутів»;
- оцінювати ефективність діяльності підприємства на основі фінансової та нефінансової інформації;
- застосовувати інструментарій оцінки внутрішніх механізмів фінансової стійкості підприємства.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258 – VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р., № 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Міжнародний стандарт аудиту 520 "Аналітичні процедури". URL: [https://www.mof.gov.ua/storage/files/MCA%202016-2017_частина%201\(1\).pdf](https://www.mof.gov.ua/storage/files/MCA%202016-2017_частина%201(1).pdf)
4. Міжнародний стандарт аудиту 570 "Безперервність діяльності". URL: [https://www.mof.gov.ua/storage/files/MCA%202016-2017_частина%201\(1\).pdf](https://www.mof.gov.ua/storage/files/MCA%202016-2017_частина%201(1).pdf)
5. Барановська Т. В. Сутність аналітичних процедур в аудиті через призму економічного аналізу. *Вісник ЖДТУ*. 2010. № 4(54). С. 11-16.
6. Калабухова С. В. Уніфікація аналітичних процедур в умовах стандартизації бухгалтерського обліку та аудиту: монографія. Київ: КНЕУ, 2019. – 431 с.
7. Лахтіонова Л. А. Аналіз платоспроможності та ліквідності суб'єктів підприємницької діяльності: монографія. Київ: КНЕУ, 2010. – 657 с.
8. Ванина Н. Анализ финансового состояния предприятия. Харьков: Центр «Консульт», 2009. – 143 с.
9. Бердникова Т. Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособие. Мсква: ИНФРА -М, 2007. – 215 с.
10. Грачова Р. Актуально про аналіз звітності. Київ: Книга для бізнесу, 2007. – 156 с.
11. Методичні рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Затв. наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. №14). URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/ rada/show/v0014665-06](https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06)